

Vlaams
Parlement

vergadering **C283**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid

van 23 juni 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over inburgering voor imams van niet-erkende moskeeën – 2493 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het versterken van de politieke participatie van mensen met een allochtone achtergrond – 2517 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het gebruik van de lokale bestuurskrachtmonitor door de lokale besturen – 2530 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de gewestoverschrijdende intercommunales – 2579 (2014-2015)	16

VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over inburgering voor imams van niet-erkende moskeeën – 2493 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

De heer Peter Wouters (N-VA): Naast nieuwkomers zijn ook bedienaars van erediensten verplicht een inburgeringstraject te volgen. Het gaat om bedienaars van erkende erediensten in plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen die door de Vlaamse overheid zijn erkend op basis van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten. Dat zijn de door de bisschop aangestelde verantwoordelijke van de parochie voor de rooms-katholieke eredienst en zijn vervanger, de predikant voor de protestantse eredienst en zijn vervanger, de bedienaar van de eredienst voor de anglicaanse eredienst en zijn vervanger, de rabbijn voor de Israëlitische eredienst en zijn vervanger, de kerkbedienaar en zijn vervanger voor de orthodoxe eredienst, de eerste imam en zijn vervanger voor de islamitische eredienst.

Bedienaars van erediensten hebben een inburgeringsplicht vanwege hun voorbeeldfunctie binnen hun geloofsgemeenschap. Ze vormen vaak een aanspreekpunt en contactpersoon bij wie gelovigen te rade gaan. Hun positie binnen de geloofsgemeenschap vereist kennis van en inzicht in de samenleving.

Uit het antwoord op schriftelijke vraag 73 van 14 oktober 2014 bleek dat er 21 bedienaars van een islamitische eredienst en 2 bedienaars van een orthodoxe eredienst verplicht waren om een inburgeringscursus te volgen.

Minister, op 3 juni 2015 kondigde u aan dat u in het kader van het Vlaamse actieplan tegen radicalisering in de loop van volgend jaar een pilootproject wilt starten waarbij maatschappelijke oriëntatie (MO) en Nederlands aangeboden worden aan alle imams, ook de imams van niet-erkende moskeeën.

Minister, hebt u al een idee waar en wanneer het pilootproject zal plaatsvinden? Zo niet, wat is de timing hiervan?

Het is waarschijnlijk niet mogelijk om deze inburgering verplicht te maken bij niet-erkende moskeeën of meer algemeen niet-erkende kerk- of geloofsgemeenschappen. Hoe zult u de inburgering promoten bij deze doelgroep?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, het is goed dat u mee uitvoering geeft aan een aspect uit het voorstel van resolutie die een meerderheid van dit Vlaams Parlement heeft goedgekeurd als besluit van de voorlopige werkzaamheden van de Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering. Een van die aspecten is de vorming van de imams, een punt dat al jaren op de agenda van het parlement staat en ook regelmatig terugkomt. We hebben in ons land nog altijd geen goede vorming van imams. Velen gaan nog altijd in het buitenland studeren, wat op zich niet noodzakelijk een probleem is. Sommigen worden hier echter geïmporteerd en hebben heel weinig kennis van de samenleving. Minister, hoe zult u de imams contacteren van de niet-erkende moskeeën? Ik ken er zelf ook wel een aantal maar die staan niet ergens opgelijst. Daar bestaan bij mijn weten ook geen lijsten van.

Er zijn ook strekkingen binnen de islam die soms door de islam zelf niet worden erkend. Welke inspanningen kunt u doen om die ook allemaal te bereiken?

Wanneer men een initiatief neemt ten aanzien van bedienaars van de eredienst die van buiten ons land komen, is het belangrijk dat alle erediensten op dezelfde manier worden behandeld om te voorkomen dat een of andere eredienst zich geïsoleerd voelt. Ik heb contacten met een aantal mensen van de anglicaanse kerk die enkel Engels spreken en een vertaler nodig hebben om te kunnen deelnemen aan vergaderingen. Ook binnen de joodse gemeenschap zijn er bedienaars die het Nederlands niet zo goed kennen. Dat geldt trouwens ook voor nog andere erediensten. Minister, hoe zult u alle erediensten daarbij betrekken? Hoe zult u dat aanpakken met de niet-erkende moskeeën? Ik ben daar zeker niet tegen, maar ik heb wel vragen bij de manier van aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Mevrouw Ingrid Pira (Groen): Minister, ik wil net als de vorige spreker verwijzen naar het voorstel van resolutie wanneer het gaat over de imamopleiding. Daarin staat onder meer dat zo'n opleiding noodzakelijk is en dat de geloofsgemeenschappen die zelf moeten organiseren en uitwerken. De overheid kan wel faciliterend optreden. Er werd meer concreet verwezen naar het eventueel linken van imamopleidingen aan bestaande initiatieven in Antwerpen, Leuven en Gent. Minister, hebt u daar al meer nieuws over? Zijn er stappen vooruit gezet? Ik veronderstel dat die imamopleidingen in een stroomversnelling zijn terechtgekomen na de discussie over het voorstel van resolutie over deradicalisering.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, u moet uw vraag aan minister Crevits stellen, die bevoegd is voor het onderwijs.

Mijnheer Kennes, ik ben het absoluut met u eens dat alle erediensten over dezelfde kam moeten worden geschoren. U geeft zelf het voorbeeld van een bedienaar van de anglicaanse kerk. Het lijkt me dan redelijk normaal dat het in dat geval gaat over iemand uit Engeland of Ierland of toch uit een land dat tot de Europese Unie behoort.

Wij hebben een verplichte inburgeringscursus die geldt voor alle derdelanders. Europa verbiedt ons om mensen van binnen Europa te verplichten om een inburgeringscursus te volgen. Het kan dan gaan over iemand uit Duitsland die naar Vlaanderen komt om hier imam te worden, of om welke bedienaar van welke eredienst dan ook. Wij kunnen hen niet tot zo'n inburgeringscursus verplichten wanneer zij van binnen Europa komen.

Er is wel een inburgeringsplicht voor imams. Het gaat dan enkel over de erkende erediensten. Op de niet-erkende erediensten heeft de Vlaamse overheid geen toezicht. Een bedienaar van een erkende eredienst, van welke geloofsovertuiging dan ook, is verplicht om een inburgeringscursus te volgen. Dat kan ook van toepassing zijn op iemand hier al tien jaar is. De verplichte inburgeringscursus moet binnen een bepaalde termijn worden opgelegd. Een derdelander die naar Vlaanderen komt, krijgt binnen een bepaalde termijn de inburgeringsplicht opgelegd, maar we kunnen iemand die uit een derde land komt zoals Marokko of Tunesië na tien of twintig jaar niet verplichten om zo'n cursus te volgen. Voor bedienaars van erkende erediensten kan dat wel, met dien verstande dat iemand die al tien of twintig jaar in Vlaanderen leeft en plots imam wordt van een moskee of bedienaar van een andere eredienst, wel zo'n inburgeringsplicht opgelegd kan krijgen op het moment dat hij of zij bedienaar wordt van die erkende geloofsgemeenschap.

Mijnheer Wouters, in het actieplan van de Vlaamse Regering staat inderdaad dat er een pilootproject zal plaatsvinden. Dat project wordt momenteel uitgewerkt

door het Agentschap Integratie en Inburgering in samenwerking met de Moslimexecutieve en zal eind september klaar zijn. Dat is redelijk snel, want het actieplan is nog niet zo lang geleden goedgekeurd. Pas eind september zal duidelijk zijn waar en wanneer het pilootproject kan starten. Wanneer eind september het project wordt voorgesteld of het voorstel van de administratie in samenwerking met de Moslimexecutieve klaar is, mogen we dat niet te lang laten liggen en moet dat ten laatste begin 2016 geïmplementeerd worden.

U hebt ook gevraagd hoe ik dat zal doen voor bedienaars van niet-erkende erediensten. Als wij het toezicht hebben op een erkende moskee, dan kunnen wij personen die zelfs tien of twintig jaar in Vlaanderen zijn, verplichten om een inburgeringscursus te volgen wanneer zij imam worden.

Verder hopen wij ook op mond-aan-mondreclame binnen de geloofsgemeenschap. Ik weet uit mijn zeer korte ervaring als schepen en OCMW-voorzitter in Antwerpen dat er aan het vreemdelingenloket een balie van inburgering en integratie is geplaatst om net die vrijwillige inburgering te promoten. Ik denk dat dit een heel goede zaak is en dat de lokale besturen daarin een steentje kunnen bijdragen. Dat betekent niet dat wij de lokale besturen aan hun lot zullen overlaten. Zo is er een project dat loopt via het Platform van Vlaamse imams en de federaties van allochtone verenigingen dat wordt gesteund door de Vlaamse overheid en een impact heeft op de lokale besturen en alles wat ze doen voor die vrijwillige inburgering.

We stoten ook op Europese regelgeving. Gelet op het feit dat er ook redelijk wat mensen van binnen Europa naar Vlaanderen komen die we die inburgeringsplicht niet kunnen opleggen, op de uitzondering na die ik daarnet heb uitgelegd, is het goed om zoveel mogelijk mensen te wijzen op de voordelen van het volgen van een inburgeringscursus, ook de cursus MO. U zult ook in mijn actieplan gelezen hebben dat we een deel van de cursus MO meer er meer zullen schrijven op het lijf van een bedienaar van de eredienst. We moeten samenwerken met alle actoren die op dat vlak actief zijn, zoals de lokale diensten, de geloofsgemeenschappen en de Vlaamse overheid. We moeten zoveel mogelijk aan mond-aan-mondreclame maken, om zoveel mogelijk mensen die niet verplicht zijn om een inburgeringscursus te volgen, daar toch toe aan te zetten.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

De heer Peter Wouters (N-VA): Minister, ik dank u voor uw lijvige antwoord. Ik heb de boodschap begrepen, en ik zal in ons district zeker promotie maken. Daar komen wel enkele nieuwkomers op bezoek.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik ben blij dat u het belang onderschrijft van de gelijke behandeling van de erediensten. Ik ben ook blij dat we nog wat meer inzicht hebben gekregen in de timing. U streeft naar eind september, en dat bewijst dat er wordt voortgewerkt. Dat dit gebeurt in overleg met de Moslimexecutieve, vind ik een belangrijk punt.

Het is inderdaad zo dat Europa ons een aantal beperkingen oplegt. De aantrekkelijkheid van de cursus moet dan ook worden gegarandeerd. Mensen moeten daar een voordeel in zien en op vrijwillige basis die stap zetten. Maar daarvoor moet de cursus inhoudelijk voldoende aantrekkelijk zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ward Kennes aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het versterken van de politieke participatie van mensen met een allochtone achtergrond
– 2517 (2014-2015)**

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik stel mijn vraag niet naar aanleiding van nakende verkiezingen, want die zijn nog een heel eind weg. Ik vind het belangrijk om dit punt op de agenda te zetten op een moment dat we niet met verkiezingen bezig zijn.

Een rechtstreekse aanleiding is een studiedag van ORBIT vzw, ruim een maand geleden, waar een aantal partijen in debat zijn gegaan. Uw partij was daarbij verontschuldigd, minister, maar deze vraag kan een aanleiding zijn om daar verder op in te gaan. Minister Gatz was daar wel. Verschillende politieke partijen hebben toen de kans gegrepen om over politieke participatie in een tijd van niet-verkiezingen van gedachten te wisselen.

Het regeerakkoord en de beleidsnota Inburgering zetten sterk in op participatie. Een volwaardige deelname van alle groepen aan het maatschappelijke leven is immers een voorwaarde voor integratie. De beleidsnota formuleert dan ook de volgende doelstelling: " In alle relevante maatschappelijke domeinen vermindere we de etnische kloof."

Ook politieke participatie is een relevant maatschappelijk domein. Politieke participatie heeft verschillende deelaspecten. In de ruime zin gaat het over het gebruik van verschillende middelen om 'zijn stem te laten horen' ten aanzien van het beleid. Dat kan louter individueel of in een meer georganiseerd verband, zoals via het klassieke middenveld.

Ook de deelname aan adviesraden is een belangrijk instrument om de stem van de doelgroepen te versterken en hen bij het beleid te betrekken. In meer strikte zin gaat het over betrokkenheid bij de werking van organisaties met uitdrukkelijke politieke doelstellingen en deelname aan verkiezingen, zowel passief als actief, als kiezer of kandidaat.

In aanloop naar de lokale verkiezingen van 2012 ontwikkelde het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) een folder om niet-Belgen te informeren over hun rechten bij lokale verkiezingen, wat ook een aanbeveling was van de Staten-Generaal voor Inburgering en Integratie. Ook het verhogen van de deelname van nieuwe Vlamingen aan adviesorganen en gemeentelijke werkgroepen werd in een beleidsnota van de vorige Vlaamse Regering als intentie geformuleerd. Men mikte daarvoor op de lokale integratiebeleidsplannen.

Ondanks een aantal inspanningen was er bij de lokale verkiezingen van 2012 een lichte terugval van het aantal niet EU-burgers die gebruikmaakten van de mogelijkheid voor niet-Belgen om deel te nemen. Dat roept wel wat vragen op. We zitten immers in een opwaartse spiraal naar meer integratie en participatie. De overheid heeft daar ook meer op ingezet, en toch was er een terugval.

In 2006 namen ruim 17.000 niet-EU-burgers of 15,71 procent van het potentieel deel. In 2012 waren dat er 20.571 of 14,02 procent. Voor het Vlaamse Gewest ging het in 2012 over 6320 kiezers tegenover een potentieel van 62.600.

Ik heb al verwezen naar de studiedag die ORBIT daarover georganiseerd heeft. Er is toen gedebatteerd over de impact van mensen met een migratie-geschiedenis in de politiek en de dienst van de politiek aan de belangen van mensen met een migratiegeschiedenis en de superdiverse samenleving. Een van de zeer concrete knelpunten die tijdens dit debat naar voren kwamen, is de grote complexiteit van het formulier om zich als kiezer te registreren. Ik ben dat document gaan opzoeken, en dat is inderdaad opgemaakt in heel kleine lettertjes en met veel verwijzingen naar rechtspraak, rechtbanken, rechtscolleges en wetgeving. Dat is het geval met veel ambtelijke documenten: zij zijn niet heel toegankelijk. Maar hier gaat het over een specifieke doelgroep van mensen met een migratiegeschiedenis die vaak onze taal niet perfect beheersen. Zelfs voor mensen die het Nederlands wel goed beheersen, is het niet altijd een transparant document.

Minister, hoe wilt u een grotere betrokkenheid van mensen met een allochtone achtergrond bij het beleid bereiken en specifiek inzetten op een stijging van de deelname van derdelanders aan de lokale verkiezingen? De Vlaamse Regering heeft daar in de documenten niet meteen veel uitspraken over gedaan. Ik vraag dan ook niet naar een stand van zaken maar naar uw intentie om daar in de aanloop naar de verkiezingen van 2018 werk van te maken. Is dat een aandachtspunt voor de volgende jaren? Welke timing volgt u daarbij?

Worden er nu al initiatieven genomen of worden die pas gepland in de aanloop naar de volgende lokale verkiezingen? Dat was tijdens de vorige verkiezingen een beetje het geval. Het laatste jaar verspreidt men informatie in de gemeentelijke informatiebladen en brengt men die formulieren onder de aandacht. Op dat moment hebben mensen al het gevoel dat het over een bepaalde partij gaat en niet over algemene participatie aan het beleid.

Welke initiatieven neemt u om het complexe formulier tegen de volgende verkiezingen toegankelijker te maken: een betere omkadering, een betere brochure, aanpassingen van het document? Welke initiatieven neemt u om de deelname van de doelgroep aan adviesorganen te versterken, vooral dan op het lokale niveau? Welke andere initiatieven neemt u om de betrokkenheid bij het beleid, zowel lokaal als bovenlokaal, van mensen met een allochtone achtergrond te versterken?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): ORBIT had vroeger de naam Kerkwerk Multicultureel Samenleven. Mijnheer Kennes, als er nog zo'n uitnodiging komt, stuur ze dan maar door. Ik was daar niet van op de hoogte.

Het is sowieso moeilijk om mensen te betrekken bij verkiezingen. Stel dat we hier geen stemplicht zou hebben maar stemrecht, dan zouden we misschien ook wel schrikken van het aantal mensen dat wel of niet gaan stemmen. Het vraagt een voortdurende motivatie om dat te doen. Dat betekent niet – en op dat vlak hebt u gelijk – dat we er niet voor moeten zorgen dat zoveel mogelijk mensen participeren aan het beleid.

Mijnheer Kennes, ik heb dat document ook eens bekeken en men kan inderdaad zeggen dat het nogal 'ambtenarees' is. Maar er zijn documenten die nog erger zijn. Onze steden en gemeenten zouden daar promotie over moeten voeren aangezien zij het dichtst bij de burger staan. Zij kunnen er ook in hun informatieblad op wijzen dat er assistentie kan worden geboden bij het invullen van dergelijke documenten.

U zegt dat er dalende participatie is. Dat klopt, en daar moeten we iets aan doen. Steden en gemeenten kunnen daar een rol in spelen, maar dat geldt ook voor het

middenveld. Vorige week hebben we een heel interessant bezoek gebracht aan het Minderhedenforum. Zij hebben ons hun werking uitgelegd. Die federaties hebben ongeveer 1700 verenigingen, maar ondanks de inspanningen van die federaties wordt niet iedereen bereikt die tot die groepen behoren.

Steden en gemeenten doen hun werk. We kunnen ook nog meer sensibiliseren en eenvoudigere formulieren maken. Daarnaast moeten we nagaan hoe het middenveld daarin zijn rol kan opnemen. Dat is een vraag voor het middenveld zelf. Wat zullen zij doen om die mensen te bereiken?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, dank u voor uw vraag. Mijnheer Meremans, dank u voor uw opmerkingen daarbij.

Mijnheer Kennes, dat was blijikbaar op donderdag 28 mei. U weet dat ik op donderdag zowel in de voor- als in de namiddag commissievergaderingen heb. Het is absoluut waar dat iedereen zijn eigen agenda bepaalt, zoals u zegt. Maar ik vind het dan toch niet zo aangenaam dat u zowel mijzelf als mijn partij hier aanspreekt op onze afwezigheid op een door derden georganiseerd colloquium of studiedag. Maar bon, ik zie geen kwaad in uw vraag. U bent wellicht opgelucht, mijnheer Kennes. Ik ook, maar ik denk dat het wel nodig is om af en toe de puntjes op de i te zetten.

Het Agentschap Inburgering en Integratie was wel aanwezig. Dat is goed, denk ik. Ik ga nu concreet in op uw vragen.

Vooraf wil ik wel stellen dat ik het een heel moeilijk en niet altijd eerlijk debat vind. Als je begint te vragen hoeveel mensen met de niet-Belgische nationaliteit participeren of willen gaan stemmen bij gemeenteraadsverkiezingen – want daar gaat uw vraag over – en als u dan verwacht dat ik op basis daarvan een beeld geef van de participatie van mensen met een allochtone herkomst in Vlaanderen, dan vind ik dat niet correct omdat er heel veel mensen zijn van allochtone herkomst, die ondertussen wel de Belgische nationaliteit hebben verworven. Daar moet je rekening mee houden. Het is niet omdat je de Belgische nationaliteit hebt dat je per definitie geen allochtone achtergrond hebt. Uw vraag is dus een beetje dubbel.

Laten we het hebben over de derdelanders, en hoe we hen zoveel mogelijk kunnen betrekken om zoveel mogelijk te gaan stemmen bij lokale verkiezingen. Mijnheer Kennes, u kent de procedure die mensen die niet de Belgische nationaliteit hebben, moeten volgen om zich als kiezer in te schrijven voor de lokale verkiezingen. Dat is een federale bevoegdheid, geregeld in de artikelen 1bis en 1ter van de Gemeentekieswet. Ook de mogelijkheid om zich kandidaat te stellen voor de gemeenteraadsverkiezingen en dus voor de lokale besturen, is een federale bevoegdheid, geregeld in de artikelen 23 en 97 van de Gemeentekieswet.

Ik ben ervan overtuigd dat de lokale besturen zelf het best geplaatst zijn om hiertoe de nodige communicatie te voeren met de niet-Belgische burgers of gemeenschappen die op hun grondgebied verblijven. Veel lokale besturen doen dat ook, en dat is goed. Wil dat zeggen dat de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid ontloopt? Absoluut niet. Maar de lokale besturen zijn het bestuursniveau dat het dichtst bij de mensen staat. Zij kunnen het gemakkelijkst die mensen bereiken. Wij stellen wel standaardinformatiemateriaal ter beschikking. U kent wellicht het voorbeeld van de gemeenteraadsverkiezingen van 2012. Toen heeft de vzw Toemeka een folder ter beschikking gesteld van de lokale besturen, in samenwerking met de Vlaamse overheid. Dat werd grotendeels gesponsord door de Vlaamse overheid. Die folder is als informatiebron belangrijk

gebleken. Uit de respons die wij hebben gekregen vanuit de lokale besturen, bleek dat dit een goed instrument was om personen met een allochtone herkomst te laten participeren.

Er is na afloop van de lokale verkiezingen van 2012 een evaluatierapport geweest van het ABB. Uit dat rapport bleek dat de folder waarover ik het net had, werd verspreid op 132.000 exemplaren. Dat gebeurde via de gemeenten, politieke partijen die lokaal actief zijn, belangenorganisaties en particulieren. Ook via scholen, en dat is goed: hoe vroeger je iemand bewust kunt maken van politieke participatie, hoe beter. 38.500 mensen die in 2012 niet de Belgische nationaliteit hadden, hebben zich toen als kiezer laten registreren. U kunt dat weinig vinden, maar ik herhaal mijn opmerking: er zijn veel mensen van allochtone herkomst die ondertussen wel de Belgische nationaliteit hebben en dus wel kunnen gaan stemmen.

Maar los daarvan lijkt het me goed om niet alleen via scholen, lokale besturen, particulieren of belangenverenigingen, het middenveld dus, maar ook via de ambassades te werken. Die ambassades hebben nog altijd een behoorlijke impact op mensen die op dat moment niet de Belgische nationaliteit hebben. Ik wil als minister van Binnenlands Bestuur deze aanbeveling absoluut ter harte nemen. Ik hoop dat de commissie mij hierbij steunt. Ik zal er in elk geval rekening mee houden in de aanloop naar de verkiezingen van 2018.

Mijnheer Kennes, u vraagt naar de timing die ik daarbij zal volgen. U zegt zelf dat men meestal vlak voor de lokale verkiezingen met dat informatiemateriaal afkomt. Dan associeert men dat gemakkelijker met een politieke partij dan met het nut van te gaan stemmen. Ik spreek nu even in mijn naam, hoewel de administratie dezelfde overtuiging is toegedaan. Ik neem daar de politieke verantwoordelijkheid voor op. Het is mijn overtuiging dat het geen zin heeft om langer dan een jaar op voorhand met zo'n campagne te beginnen. U bent zelf lokaal zeer actief en weet dus zeker en vast wat een campagne inhoudt. U ziet ook dat de mensen op de markten er na twee weken echt wel genoeg van hebben. Als je langer dan een jaar op voorhand gaat beginnen met een informatiecampagne, zal de boodschap verloren zijn gegaan voordat het moment zich aandient dat men zich moet registreren. Ik ben van oordeel dat we moeten sensibiliseren, maar we mogen daarmee niet langer dan een jaar voor aanvang van de lokale verkiezingen beginnen.

Welke initiatieven zal ik nemen om het complexe formulier tegen de volgende verkiezingen toegankelijker te maken? Het spijt me, maar dat is een compleet federale bevoegdheid. U kunt misschien een collega in de Kamer vragen om dat te doen. Het formulier om zich als kiezer te laten registreren wordt vastgesteld volgens de bepalingen van de federale minister van Binnenlandse Zaken, zoals het wordt vastgelegd door de Gemeentekieswet. Ook de opmaak van dat formulier is totaal afhankelijk van de wil van de federale wetgever, de federale overheid en de federale minister in dezen. Dat is mij welbekend, natuurlijk. Ik wil best wel eens in hun naam eventjes gaan vragen of we dat niet kunnen vereenvoudigen, geen probleem. Maar het lijkt me dan ook nuttig dat dezelfde vraag ook aan de overkant van de straat wordt gesteld, om zoveel mogelijk resultaat te hebben. Niet dat ik twijfel aan mijn eigen overtuigingskracht, maar als hier vragen worden gesteld die totaal niets met mijn bevoegdheid te maken hebben, kan ik natuurlijk ook niet verantwoordelijk worden gesteld voor het al dan niet functioneren van een collega aan de overkant van de straat. Mijnheer Kennes, u hebt dat, voor alle duidelijkheid, ook niet gezegd.

Welke initiatieven zal ik nemen om de deelname aan de doelgroep van adviesorganen te versterken? Mijnheer Kennes, toen ik die vraag zag, had ik totaal geen vermoeden dat het met ORBIT te maken had op 28 mei. Ik dacht dat

het te maken had met het werkbezoek van deze commissie aan het Minderhedenforum. Ik ben gaan grasduinen in alles wat we al hebben gedaan voor het Minderhedenforum met het oog op het versterken van de participatie van mensen met een allochtone origine of in ieder geval van mensen met een niet-Belgische nationaliteit. Het blijft dus daartoe beperkt. Maar het Minderhedenforum is natuurlijk wel een van de belangrijkste middenveldorganisaties die met deze problematiek te maken hebben. Het is dan ook terecht dat ik een aantal aspecten opnoem die betrekking hebben op wat wij vanuit de Vlaamse overheid al hebben gedaan voor het Minderhedenforum.

Het Minderhedenforum is het belangrijkste beleidsparticipatieorgaan voor de Vlaamse overheid. Het wordt dan ook structureel gefinancierd vanuit mijn bevoegdheid Inburgering en Integratie. Wij hebben vanuit het Europees Integratiefonds 1,7 miljoen euro en vanuit de Vlaamse overheid 782.000 euro gegeven aan het Minderhedenforum, voor het project Changemakers. Dat project wil personen van buitenlandse herkomst laten kennismaken met of meer deel laten uitmaken van de bestaande klassieke adviesorganen. Dat gaat wat breder dan alleen maar gaan stemmen bij lokale verkiezingen. Deelnemen aan lokale adviesraden is ook belangrijk. In de zes Vlaamse regio's wordt ook gewerkt aan de diversiteit in de overlegfora, besturen en organisaties.

Het project houdt ook in dat personen van buitenlandse herkomst die al een trek-ersrol hebben aangetoond, worden gestimuleerd en gecoacht om hun stem te laten horen in de diverse adviesorganen. Dat is dus weer participatie op lokaal niveau.

Ook belangrijk is dat alle groepen bij inspraak vertegenwoordigd zijn.

Het project Changemakers wordt eind 2015 afgerond en wordt verankerd met onder meer de webstek www.changemakers.be, die drie doelstellingen heeft: het uitdragen van goede praktijken die anderen kunnen aanzetten om de goede voorbeelden te implementeren, aanzetten tot actie en het delen van praktijkverhalen.

Mijnheer Kennes, u vraagt welke andere initiatieven ik zal nemen om zowel lokaal als bovenlokaal de betrokkenheid bij het beleid van mensen met een allochtone achtergrond te versterken. Ik zal niet meer herhalen wat ik al vier keer heb herhaald, want u weet het ondertussen al: het hebben van de Belgische nationaliteit wil niet per se zeggen dat je geen allochtone achtergrond hebt. Het is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de lokale besturen omdat zij het niveau vormen dat het dichtst bij de burger staat, met dien verstande dat we absoluut de lokale besturen moeten blijven ondersteunen. Dat doen we ook met het gesubsidieerde project Changemakers van het Minderhedenforum. Ook de vzw Toemeka is een goed kanaal, dat wij vanuit de Vlaamse overheid en in samenwerking met andere spelers ter beschikking stellen aan de lokale besturen. Dat is zeer goed.

Meer algemeen ondersteunt de Vlaamse overheid de betrokkenheid van mensen met een allochtone achtergrond bij het beleid door middel van het integratie- en inburgeringsbeleid. Daarover hebben we in deze commissie al veel gezegd.

Mijnheer Kennes, ik kan u wel nog zeggen dat ik zelf een onderzoek heb gevraagd in verband met deze thematiek. Ik kan natuurlijk niet vooruitlopen op de resultaten van dat onderzoek. Maar het doel ervan is dat we het huidige model van beleidsparticipatie via het Minderhedenforum bekijken: is het efficiënt genoeg of kunnen we nog bijsturen? Het onderzoek kan ook mogelijke pistes aangeven om dit model aan te passen aan de eisen van de huidige superdiverse samenleving waarmee we anno 2015 in Vlaanderen toch te maken hebben. Het project Changemakers werd in juni 2013 voor de eerste keer uitbesteed. Het loopt drie jaar. We zijn dus bijna aan een evaluatie toe. Op drie jaar kan er veel veranderen. Voldoet dat project aan de noden? Moeten we het bijsturen? Ik verwacht de resultaten tegen het aflopen van het project, ten laatste tegen juni

2016. Op basis van de resultaten zal ik acties ondernemen om de beleidsparticipatie zowel lokaal als bovenlokaal te versterken.

Mijnheer Kennes, hiermee denk ik dat ik redelijk uitgebreid op uw vraag heb geantwoord.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes (CD&V): Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Het klopt dat heel veel mensen met een allochtone achtergrond ondertussen de Belgische nationaliteit hebben gekregen. Door de wijziging van de Snel-Belgwet, wat op zich een goede zaak is, zal dat in de toekomst minder snel gebeuren. Ik denk dat in 2018 de groep van mensen die in andere omstandigheden en, wat mij betreft, met een minder goede federale wetgeving Belg zouden zijn geworden, dan nog altijd zullen behoren tot deze groep. Deze groep zal misschien nog groeien en verdient daarom zeker alle aandacht.

Dat de administratie Binnenlands Bestuur die evaluatie heeft gemaakt, is natuurlijk heel goed. Daaruit komt die suggestie in verband met de ambassades uit voort. Het feit dat ze onze nationaliteit niet hebben, maakt per definitie dat een ambassade voor hen een aanspreekpunt blijft.

Mijn vraag had niet meteen iets te maken met het bezoek aan het Minderhedenforum, maar het klopt dat dat in dezelfde week was. Deze thematiek is daar enigszins ter sprake gekomen, maar toch niet zo gedetailleerd. De informatie die we nu hebben gekregen over het project Changemakers, is in elk geval veel uitgebreider dan wat we daar toen over konden vernemen.

Minister, ik vind het positief dat u een onderzoek hebt gevraagd om te bekijken of het project dat over drie, vier jaar loopt, nog altijd beantwoordt aan de noden. Dat wijst erop dat de administratie en u, minister, mijn bekommernis delen om daar tijdig oog voor te hebben. De vraag is inderdaad of de mensen daar in het laatste jaar voor de verkiezingen vroeger mee bezig zijn. Of hebben ze daar oog voor? Zijn ze het niet beu als je daar te vroeg mee begint? Je moet inderdaad die afweging maken: wat is opportuiniteitsmatig het juiste moment? Maar ik vind het toch belangrijk om niet alleen in de aanloop naar verkiezingen met deze thematiek bezig te zijn, maar om er ook tussentijds aandacht voor te hebben.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Kennes, ik ben het met u eens: we moeten ook tussentijds aandacht hebben voor de problematiek. Daarom hebben we ook dat onderzoek gevraagd. We zullen het niet te lang voor de verkiezingen implementeren, want anders zullen de mensen het beu worden. De komende lokale verkiezingen zijn in 2018. We hebben nu, anno 2015, toch al behoorlijk wat aandacht voor deze zaak. Wij delen deze bezorgdheid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michel Doomst aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het gebruik van de lokale bestuurskrachtmonitor door de lokale besturen – 2530 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

De heer Michel Doomst (CD&V): Minister, ons hart klopte vol verwachting om de monitor onder ogen te nemen. Hij is er. U hebt de bevallingstermijn gehaald. Hij staat goed online. Ik hoor er al reacties op van collega's die het observeren en die zien hoe ze ermee kunnen omgaan. Ik denk ook dat je er een eind mee weg kunt. Dit is toch een röntgenfoto die je goed kunt benutten. Maar het is natuurlijk vooral tabellenwerk. En zoals bij veel dingen in het leven vraagt dit toch naar meer. *(Opmerkingen van de heer Koen Van den Heuvel)*

Dat is voor een andere vergadering.

Wij zijn ervan overtuigd dat het van moeten is, dat elke gemeente die interne zelfbeschouwing als instrument zeer nuttig kan gebruiken om te weten waar men staat en waar men naartoe moet werken.

Natuurlijk is het zoals bij elk kind dat wordt geboren: men zegt dat het geen struis kind zal worden als we er niet de nodige voeding aan geven. Dat kan ook van deze monitor worden gezegd. Die lokale besturen zitten nu al met een aantal andere uitdagingen. Je voelt bijvoorbeeld dat men overal rond gemeenten en OCMW's doende is. Vandaar een aantal vragen naar wat we in de onmiddellijke toekomst met dit instrument zullen doen.

Minister, waar wilt u eindigen? Ik bedoel natuurlijk: met deze operatie. *(Gelach)*

Hoe vrijblijvend of hoe dwingend wilt u eigenlijk zijn met dit instrument? Hoe kunt u aanmoedigend werken? Het Agentschap Binnenlands Bestuur kan daar zeker flankerend mee werken. Hoe gaat u dat activeren?

Dit geeft ook harde cijfers. Maar men verwacht van u ook zachte suggesties, om naast het kwantitatieve ook het kwalitatieve in te vullen. Nu we dat hebben, moet Vlaanderen zich daarin dienend opstellen. Hoe gaat u dat aanmoedigen?

Ik denk met andere woorden dat dit een goed vertrekpunt is, maar de vraag is hoe we van zoveel kwantiteit tot nog meer kwaliteit komen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester (Open Vld): Minister, ingaande op wat de heer Doomst net zei, ben ik het er natuurlijk mee eens dat die bestuurskrachtmonitor een interessant gegeven is, in de eerste plaats voor de lokale besturen zelf. In het kader van de lokale autonomie moet iedereen daar zijn oefening maken en er de besluiten uit trekken die zij daaruit menen te moeten trekken.

Hoe vrijblijvend of dwingend is dat? Flankerende maatregelen kunnen natuurlijk worden gegeven vanuit de administratie.

Ik zou daarvoor willen waarschuwen. Die kunnen suggestief gegeven worden, maar toch niet dwingend. De zoveelste omzendbrief, de zoveelste regelgeving waar je je aan moet houden, noem het allemaal maar op. Ik ga akkoord met collega Doomst, maar ik denk dat hij het niet zo bedoelt dat we weer met nieuwe regelgeving te maken krijgen naar aanleiding van deze bestuurskrachtmonitor, waar enorm veel uit te halen is. Er kunnen goede suggesties uit komen. Die kunnen vanuit de administratie worden meegegeven aan de lokale besturen, geen enkel probleem, maar toch zeker niet dwingend. Ik zou suggereren dat ze vrijblijvend zijn.

De heer Bert Maertens (N-VA): Collega Doomst, u hebt mijn gedachten kunnen lezen. Enkele weken geleden heb ik een schriftelijke vraag ingediend met bijna exact dezelfde insteek en teneur. Collega's, wat de heer Doomst aanklaagt, is terecht. We hebben nu een set van indicatoren. Er zijn nog een aantal vragen

in de bestuurskrachtmonitor die open blijven, eerder kwalitatieve dan kwantitatieve vragen. Veel belangrijker dan de monitor op zich is wat we ermee gaan doen. Dat moet de essentie zijn. Het komt erop aan om als gemeentebestuur ten eerste zelf de reflectie te doen en ten tweede dan aan de slag te gaan met de resultaten van die zelfreflectie. Dan vermoed ik, als je het landschap in Vlaanderen een beetje bekijkt, dat daar wel enige ondersteuning nodig zal zijn. Wij kijken als lokale bestuurders reikhalzend uit naar het voorstel van de minister en van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

De notie bestuurskracht is zeer moeilijk te definiëren. Het omvat veel verschillende aspecten. Voor wie gedacht had een monitoring te krijgen waar je op een score van 0 tot 10 wist hoe bestuurskrachtig je gemeente is, of net niet is: dat is het niet geworden. Het zal belangrijk zijn om toch een correcte inschatting van die bestuurskracht te hebben. Ik vrees een beetje dat, als er geen externe medewerking en begeleiding komt, we dat niet altijd, en zeker niet altijd objectief, zullen kunnen vergelijken tussen verschillende gemeenten. Vandaar mijn heel concrete vraag: hoe zult u de opvolging van het meten zelf organiseren en ondersteunen? Ik denk dat dat nog veel belangrijker is dan de bestuurskrachtmonitor op zich.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Doomst, ik ben oprecht heel opgelucht dat uw hart niet gestopt is met kloppen. Dat is al een goede zaak. Ik heb zeer toevallig de lokale bestuurskrachtmonitor van de gemeente Gooik deze ochtend eens bekeken. Ik dacht: ik kan niet altijd met Antwerpen afkomen. Ik wilde zelf eens even kijken, en ik was behoorlijk onder de indruk: 84 pagina's met allerlei kwantitatieve indicatoren en kwantitatieve data over uw gemeente.

Ik neem een positief voorbeeld, u had ook niet anders van mij verwacht. De financiële schuld per inwoner van Gooik is 912,72 euro in 2013 en in Vlaanderen 1251,47 euro. Uw gemeente doet het dus zeer goed. Dit maar even om de collega's die het nog niet hebben bekeken, wegwijs te maken in wat er aan informatie voor lokale bestuurders en lokale overheden teruggevonden kan worden in de bestuurskrachtmonitor. Het is ook wel op zijn plaats om de administratie te danken voor het zeer nuttige werk dat ze hebben gedaan, want ik vind het zeer nuttig.

Mijnheer Doomst en mijnheer Maertens, u hebt aangegeven dat het allemaal nuttig is maar dat het allemaal indicatoren zijn. Er worden 130 indicatoren weergegeven per gemeente. Is dat kwantitatief? Ja. Heb ik een zachte kant, mijnheer Doomst? Uiteraard. Ik vind dus het kwalitatieve ook zeer belangrijk, niet alleen de harde ruwe kant, maar ook de zachte. U hebt het zelf zo gezegd in de vraagstelling, dus ik herhaal enkel uw woorden. *(Opmerkingen van de heer Michel Doomst)*

Ik denk dat de lokale bestuurskrachtmonitor een zeer goed instrument is. Ik denk dat we binnen het domein Binnenlands Bestuur nog andere goede instrumenten hebben, bijvoorbeeld de Stadsmonitor en dergelijke meer. Dat is misschien niet van toepassing op de gemeente Gooik.

Is dat goed? Ja, indicatoren zijn zeer goed. Moeten we dan ook kwalitatief te werk gaan? Ja.

Ik wil meegeven, ook aan u, mijnheer Doomst, dat het absoluut niet de bedoeling is geweest van de lokale bestuurskrachtmonitor – ik zeg ook niet dat u dat hebt gezegd, maar ik denk dat het goed is dat ik hier de duidelijkheid verschaf – een instrument te laten zijn in het kader van de fusies zoals ze opgenomen zijn in het regeerakkoord, dus vrijwillig. Vrijwillig wil zeggen: niet verplicht. Kan het een

hulpmiddel zijn om te kijken waar je als gemeente kunt verbeteren? Ja natuurlijk. Is dit een voorafname op de fusies? Absoluut niet. Een voorafname kan er niet zijn op iets dat sowieso vrijwillig moet gebeuren.

Wat hebben wij gedaan? Ik niet, maar alle respect en applaus voor de administratie voor het goede werk: zij hebben de monitor gemaakt en tegelijkertijd hebben wij samen een overheidsopdracht uitgeschreven om een consultant op afroep ter beschikking te stellen van de lokale besturen voor de begeleiding van de bestuurskrachtonderzoeken in de gemeenten zelf. De monitor van de gemeente Gooik telt 84 pagina's. U kunt dat interpreteren zoals u wilt. Ik heb het voorbeeld van de financiële schuld per inwoner gegeven, maar er staan er wel iets moeilijker in, moet ik eerlijkheidshalve toegeven. We hebben vanuit de Vlaamse overheid een overheidsopdracht uitgeschreven om een consultant op afroep ter beschikking te kunnen stellen om ook een kwalitatieve interpretatie aan de kwantitatieve indicatoren en data te kunnen geven. Ik denk dat het goed is voor de lokale besturen om die interpretatie te kunnen maken.

Uw laatste vraag is of ik bereid ben om vanuit deze benadering een verdere samenwerking te ontwikkelen binnen de Vlaamse overheid voor een interbestuurlijk ondersteuningsbeleid om lokale bestuurskracht te versterken. De bestuurskrachtmonitor is slechts een van de vele instrumenten die de steden en gemeenten worden ter beschikking gesteld ter ondersteuning en versterking van de lokale bestuurskracht en efficiëntie. Andere voorbeelden zijn het verminderen van de planlasten, wat toch wel zeer duidelijk aanwezig is in het regeerakkoord en in de beleidsnota Binnenlands Bestuur, en ook de standaardbestekken die worden aangeboden voor leningen, verzekeringen en dergelijke meer. Ik denk dat dit een van de belangrijkste instrumenten is.

Ik deel uw analyse en die van de heer Maertens dat het een kwantitatieve benadering is, maar je moet natuurlijk ergens beginnen. Om een kwalitatief onderzoek te kunnen doen, moet je eerst de ruwe data en de ruwe cijfers hebben. Die heeft de administratie zeer nauwgezet online gezet. Alle gemeenten kunnen online zien wat de resultaten voor hun gemeente of stad zijn. Ik heb dan ook onmiddellijk, in samenspraak met de administratie, beslist dat we een overheidsopdracht zouden uitschrijven om de lokale besturen de kans te geven om aan die kwantitatieve data ook een kwalitatieve interpretatie te koppelen, indien gewenst.

De voorzitter: De heer Doornst heeft het woord.

De heer Michel Doornst (CD&V): Dank u wel, minister, voor het toch wel kwaliteitsvolle antwoord. Wat we nu doen, is een heel belangrijke oefening. Het is eigenlijk de basis van heel wat discussies die we hier ook nog gaan voeren, namelijk: waar willen we naartoe met steden en gemeenten op basis van een voor een groot deel te objectiveren kracht of onmacht die we hebben in de lokale besturen? Ik denk dat het vooral belangrijk is dat we de volgende maanden bijeenkomsten suggereren en methodieken aanreiken waarbij men echt de hand aan de ploeg slaat en met dit instrument gaat werken. Ik denk dat we wat voorbeelden zullen moeten geven die anderen motiveren om dat te doen.

We zullen een beetje rekening moeten houden met de grootte van de stad of de gemeente. Men kan niet van alle besturen verwachten dat men dat op dezelfde manier zal aanpakken. Het zou voor een stuk moeten gebeuren in een regionale samenwerking.

Het is heel belangrijk dat we binnen afzienbare tijd, bijvoorbeeld binnen een jaar of zo, een stand van zaken hebben. We moeten weten en meten hoe men er is mee omgegaan. Ik denk dat we na twaalf, dertien of veertien maanden een stand van zaken hebben om te zien hoe die bestuurskracht eruitziet en daaraan al kunnen voelen dat fusies misschien totaal overbodig zouden kunnen zijn.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, ik kan me volledig vinden in wat collega Doomst zopas heeft gezegd. Ik wil er ook op wijzen dat er de voorbije jaren al zo vele onderzoeken zijn geweest. Ik ga volledig akkoord met 'meten is weten', maar de voorbije acht tot tien jaar zijn er al zo veel studies en onderzoeken gebeurd, ook de grote studie door de gouverneur van een provincie, waar we meer dan een jaar aan hebben gewerkt. Ik wil er toch voor pleiten dat men, wanneer we het hebben over bestuurskracht, eens tot een besluit moet kunnen komen en niet altijd het volgend onderzoek moet afwachten. Dat zal altijd wel interessant zijn en een nieuwe bron van gegevens zijn. Op den duur moeten we met al die onderzoeken naast elkaar in een korte tijdsspanne, ook wel eens overgaan tot beslissingen wanneer we het hebben over bestuurskracht, waar de voorbije jaren al zo veel over te doen is geweest, met studies vanuit de universiteiten, de provincies enzovoort en nu het zeer interessante gegeven en de interessante analyse die de bestuurskrachtmonitor ongetwijfeld is. Men moet toch eens tot besluiten en conclusies komen, anders blijven we van onderzoek naar onderzoek lopen, en dat kan toch de bedoeling niet zijn.

De heer Bert Maertens (N-VA): Minister, ik heb nog een vraag. U spreekt over de externe partner die zal worden ingeschakeld via een overheidsopdracht om de gemeenten te begeleiden. Wie betaalt dat? Zijn dat de gemeenten of is dat Vlaanderen?

We moeten de bestuurskrachtmonitor zien als een 'reality check', maar vandaag ook niet als meer dan dat. Belangrijk zijn de doelstellingen die worden gesteld in het regeerakkoord en de beleidsnota die gaan over het stimuleren van fusies, over het faciliteren van regiovorming, intergemeentelijke samenwerking enzovoort. Het gaat ook over de opkuis van de grote wirwar aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en het zoveel mogelijk inkapselen van die samenwerkingsverbanden in dezelfde gehelen. Ik heb de oproep gedaan bij de bespreking van de beleidsnota, maar ik wil hem hier graag nog eens herhalen, namelijk dat er een vorm van begeleiding nodig zal zijn. Je voelt dat. Ik had vanmorgen een bijeenkomst van de burgemeesters uit de regio Midden-West-Vlaanderen, waar we al behoorlijk ver staan en waar gedacht wordt aan een regionale backoffice, aan beleidsmatige samenwerking enzovoort. Je voelt dat een van de grote manco's de opkuis is van de wirwar aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Ik denk dat de gemeenten zelf moeilijk bij machte zijn dat te doen en dat er een externe begeleiding nodig is. Misschien is het een mogelijkheid om bij het uitschrijven van die ene overheidsopdracht over de bestuurskrachtmonitor, meteen een aantal andere aspecten bij te geven. Misschien is dat een mogelijkheid, of als alternatief, in een latere fase. Als we echt resultaten willen boeken – waarvan ik hoop dat het de ambitie is van iedereen in meerderheid en oppositie –, zal een en ander extra nodig zijn.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Doomst en mijnheer De Meulemeester, dank voor uw bijkomende analyse. Ik ben zeer duidelijk geweest in mijn antwoord.

De vraag van de heer Maertens wie de externe consultant gaat betalen, had ik al van ver zien aankomen, maar ik had ze eigenlijk van collega Doomst verwacht. Ik kan u zeggen dat we veel zullen betalen. De Vlaamse overheid zal subsidiëren. Het zal wel een model van cofinanciering zijn. We kennen de verhouding nog niet. We zijn samen met de administratie aan het onderzoeken wat de beste verhouding zal zijn, maar het is de bedoeling dat Vlaanderen hier geld in investeert. Maar er wordt ook een kleine tegemoetkoming vanuit de lokale besturen verwacht, wat ik zeer logisch vind.

Mijnheer Maertens, u vraagt of die externe consultancy ook kan worden opgesteld voor bijvoorbeeld het opkuisen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) en dergelijke meer. Ik denk dat het niet overal op prijs zou worden gesteld als ik van bovenaf zou opleggen welke IGS-verbanden moeten worden opgekuist en welke niet. Ik denk dat het vooral een evolutie is – ik neem aan dat u dat ook zo bedoeld hebt – die bottom-up moet komen en dat ik niet van hogerhand moet opleggen welk IGS beter kan of moet stoppen. Ik denk dat dat geen goed idee is. Het is ook niet de bedoeling die consultancyopdracht naar dat aspect uit te breiden, omdat ik de lokale bestuurskrachtmonitor nu net iets belangrijker vind. We willen immers zeer veel vertrouwen en zeer veel autonomie aan de lokale besturen geven en we zitten natuurlijk ook met een beperkt budget. Hoe meer je de opdracht opentrekt, hoe minder budget je hebt. Ik wil eerst inzetten op de lokale bestuurskrachtmonitor. Als dat goed werkt en – wie weet? – er ooit nog manna uit de hemel valt, dan ben ik absoluut bereid om over deze zeer waardevolle suggestie na te denken.

De heer Bert Maertens (N-VA): Minister, ik bedoelde niet dat Vlaanderen ook dat nog maar eens moet betalen. We hebben de regioscreening gehad. Daar is heel veel tijd, geld en moeite in gestopt. We hebben op lokaal-regionaal vlak een beetje de indruk dat het rapport er nu ligt maar dat het nu nog moet beginnen. Dat wordt een moeizaam verhaal als we er geen incentive aan geven. Dan is het misschien een idee om eens na te gaan – dat moet inderdaad van onderuit gebeuren, in een aantal regio's is men daar sterk mee bezig – of er geen gedeelde belangen zijn. We kunnen misschien een opdracht uitschrijven voor alle regio's die willen intekenen – en die dat dan uiteraard zelf financieren, dat is geen probleem. Als we echt iets willen doen, verloopt dat beter gecoördineerd want ik heb niet de indruk, met permissie, dat we vandaag wat betreft de regiovorming veel verder staan dan enkele maanden of enkele jaren geleden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willy Segers aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de gewestoverschrijdende intercommunales – 2579 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, krachtens artikel 2, paragraaf 2, ten tweede, van het samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse, het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest dat vanaf 13 februari 2014 is gesloten, moeten de op die datum reeds bestaande gewestoverschrijdende intercommunales uiterlijk op 1 juli 2015 – dat is nog net een week – hun statuten aanpassen zodat een deelnemende gemeente van een ander gewest dan dat waarvan het recht van toepassing is, een jaar lang de mogelijkheid heeft om uit de intercommunale te treden. Als een gewestgrensoverschrijdende intercommunale nalaat deze statutenwijziging tijdig door te voeren, kan ingevolge artikel 2, paragraaf 3 de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de vennootschap haar zetel heeft, op vraag van een vennoot, een belanghebbende derde of de bevoegde minister haar ontbinding uitspreken.

Gewestoverschrijdende intercommunales met zetel in Brussel zijn er echter van overtuigd dat de voor hen nog steeds geldende wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales hen van deze verplichting ontslaat. Zij roepen meer bepaald artikel 8 van die wet in: "in alle geval iedere vennoot uit de

intercommunale mag treden na vijftien jaar te rekenen vanaf (...) de oprichting van de intercommunale (...) met de instemming van twee derde van de stemmen van de andere in de algemene vergadering aanwezige of vertegenwoordigde leden, voor zover de positieve stemmen de meerderheid omvatten van de stemmen uitgebracht door de vertegenwoordigers van de aangesloten gemeenten, en onder voorbehoud dat degene die uittreedt de schade vergoedt die zijn uittreding naar schatting van deskundigen, aan de intercommunale en aan de andere vennoten berokkent.”

Minister, collega's, het spreekt voor zich dat deze uittredingsregeling uit de wet van 1986, die in feite neerkomt op een regeling met wat men noemt potestatieve voorwaarde, strenger is dan de uittredingsregeling die wordt opgelegd door het samenwerkingsakkoord van 2014. Mijns inziens verdient de vrijere uittredingsregeling van dit samenwerkingsakkoord dan ook voorrang. Daar kampen momenteel een aantal gemeenten mee.

Minister, deelt u de visie dat de uittredingsregeling zoals opgelegd door het samenwerkingsakkoord van 2014 ook geldt voor de gewestgrensoverschrijdende intercommunales met zetel in Brussel? Welk initiatief kunnen Vlaamse gemeenten nemen indien een gewestgrensoverschrijdende intercommunale de uittredingsregeling niet zou toepassen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, de heer Segers heeft al een behoorlijk deel van de historiek geschetst, maar het is wel belangrijk om dit dossier te kunnen vatten. Van 1993 tot 2014 is men bezig geweest over een samenwerkingsakkoord over de gewestgrensoverschrijdende intercommunales en over wie bevoegd was voor het toezicht. Het is nog niet opgelost.

Als ik tussen de lijnen kan lezen, denk ik dat u het concreet over VIVAQUA hebt. Laten we een kat een kat noemen, dat maakt het iets gemakkelijker. VIVAQUA valt onder toezicht van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Wat is er eigenlijk afgesproken in het samenwerkingsakkoord? De intercommunales kregen een jaar de tijd om hun statuten aan te passen aan de regelgeving die geldig is in het gewest dat toezicht op hen uitoefent. In het concrete geval van VIVAQUA gaat het over het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Ik weet niet of u uit de ordonnantie of uit de wet van 1986 hebt geciteerd. In ieder geval interpreteren zij het samenwerkingsakkoord anders dan het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest dat doen. We hebben dus hetzelfde standpunt als het Waalse Gewest. Wij zeggen dat gemeenten die deelnemen en die tot een ander gewest behoren, een jaar de tijd hebben om uit te treden uit een intercommunale. De statuten moeten daarvoor worden aangepast, maar er kunnen geen bijzondere voorwaarden worden opgelegd. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zegt dat VIVAQUA dat pas kan doen na vijftien jaar en als een tweederdemeerderheid van de leden aan de desbetreffende gemeenten de toestemming geeft om uit te treden. Dat is natuurlijk een heel andere interpretatie van het samenwerkingsakkoord dan het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest eraan geven. Wij zijn natuurlijk ook niet bevoegd voor de Brusselse ordonnantie.

Welke initiatief kunnen Vlaamse gemeenten nemen indien een gewestgrensoverschrijdende intercommunale de uittredingsregel niet zou toepassen? Indien de gewestgrensoverschrijdende intercommunale de bepalingen over de uittredingsmogelijkheid niet tijdig statutair heeft vastgesteld, kan elke belanghebbende, dus ook een deelnemende gemeente bij de rechtbank van eerste aanleg, de ontbinding vorderen van dit gewestgrensoverschrijdende intergemeentelijke samenwerkingsverband.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers (N-VA): Minister, ik dank u voor de duidelijke conclusies.

Ik heb het in mijn vraag bewust niet specifiek over VIVAQUA gehad omdat er misschien nog andere in Brussel zijn, maar het gaat inderdaad over VIVAQUA. Ik kan u ook vertellen dat nog een tiental kleine gemeenten uit de Vlaamse Rand met diezelfde problematiek bezig zijn en gepoogd hebben, op basis van deze wetgeving, bij aangetekend schrijven de aanpassing van de statuten op de algemene vergadering te laten passeren. Dat is flagrant geweigerd.

Er was een nieuw aangetekend schrijven om een bijzondere algemene vergadering nog vóór eind juni in het leven te roepen met die aanpassing van de statuten. Dat is duidelijk geweigerd. Er zijn nog wat andere problematieken, gaande van taalwetgeving, het niet respecteren van taalvoorwaarden, de benoeming van directieleden, hoge factuurprijzen voor het water, waarover eigenlijk niet kan worden gediscussieerd.

Er is eigenlijk ook weinig transparantie in de beslissingen. Dat geldt dan niet zozeer enkel voor de Vlaamse en de Waalse gemeenten, maar eigenlijk ook nog eens voor een hele reeks van de aangesloten Brusselse gemeenten. Meer in het bijzonder zwaaien de zes stichtende leden eigenlijk de plak en bepalen ze de grote beleidslijnen, op basis van hun verankerde aandelen. Op die manier werden we als Vlaams gemeentebestuur bijvoorbeeld onlangs geconfronteerd met een overname door de intercommunale van een andere Brusselse intercommunale, HYDROBRU, die een schuld van 500 miljoen euro meebrengt. U hoort het goed. Dat betekent dat de Waalse, Vlaamse en Brusselse gemeenten die niet tot die stichtende leden horen, erbij zitten, ernaar kijken en hun bedenkingen hebben, maar niets kunnen wijzigen aan de beslissing. Dat maakt dat een hele reeks Vlaamse gemeenten in onderling overleg de beslissing hebben genomen om inderdaad de uittreding te vragen. Dat zal deze week op diverse gemeenteraden staan. We zullen dan natuurlijk worden geconfronteerd met de uitvoering van de geciteerde artikelen, meer bepaald de ordonnanties in Brussel. De gemeenten zullen dan ook hun initiatiefrecht nemen.

Minister, u hebt ernaar verwezen dat elke belanghebbende dit kan doen, dus elke betrokken gemeente, elke belanghebbende derde of vennoot, maar ook de bevoegde minister. Wie is de bevoegde minister in deze context? Hoe moeten we dat situeren? Hoe kan dat, als het inderdaad over een grotere groep van Vlaamse gemeenten gaat, waar er de komende maanden ongetwijfeld een juridisch geschil zal zijn? Hoe kan er op een of andere manier bijkomende steun zijn voor de gemeenten?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Wie is de bevoegde minister? Het valt onder het toezicht van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. In dezen is het dus de Brusselse minister.

Ik heb totaal geen bevoegdheid. Mijnheer Segers, ik twijfel er niet aan dat u het bewuste samenwerkingsakkoord uit 2014 kent. In artikel 1 staan er allerlei voorwaarden over wie het toezicht krijgt over welke IGS. In artikel 2.1 staat er: "Niettegenstaande wat vooraf gaat" – de algemene bepalingen over wie het toezicht heeft, waaraan je dan moet voldoen en dergelijke – "en in ieder geval, oefent het Vlaamse Gewest het toezicht uit over de intercommunale Sibelgas, oefent het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest het toezicht uit over de intercommunale VIVAQUA en het Waalse Gewest over de intercommunale TECTEO."

In het samenwerkingsakkoord zijn er allerlei regels bepaald waaraan je moet voldoen om te bepalen onder welk toezicht je viel. In artikel 2 is er heel duidelijk

voor geopteerd om een uitzondering vast te leggen voor drie grote intercommunales die – naar ik aanneem volgens een of ander politiek akkoord – zijn toegewezen aan verschillende gewesten. VIVAQUA valt dus onder de bevoegdheid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en dus ook volledig onder de autonomie, het toezicht en de bevoegdheid van de desbetreffende Brusselse minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.